

ואמר רב חסדא אמר רבינא בר שילא:
הני מררייתא דאגמא אדם יוצא בהן ידי חובתו בפסח.

מיתבי (נגעים יד:ו):

אזוב,

ולא אזוביון, ו"י ולא אזוב כוחלי,
ולא אזוב מדברי, ולא אזוב רומי,
ולא כל ר"ט אזוב שיש לו שם לווי! ?

אמר אביי:

כל שנשתנה שמו קודם מתן תורה,
ובאתה תורה והקפידה עליו - ר"ב
בידוע שיש לו שם לווי;
והני לא נשתנה שמיהו קודם מתן תורה כלל.

רבא אמר:

הני מררייתא סתמא שמיהו,
והאי דקרי להו מררייתא דאגמא -
משום דמשתכחן ר"ב באגמא.

אמר רב חסדא:

אגד ר"ב בחד - לא שמיה אגד,

שלשה - ר"ב שמיה אגד,

שנים - מחלוקת רבי יוסי ורבנן;

דתנן (פרה יא:ט):

מצות אזוב -

שלשה קלחין, ר"ב ובהן שלשה גבעולין...

רבי יוסי אומר:

מצות אזוב -

שלשה קלחין ובהן שלשה ר"ב גבעולין,

ושיריו שנים וגרדומיו כל שהוא;

קא סלקא דעתין -

מדשיריו שנים - תחילתו נמי שנים,

והאי דקתני שלשה - למצוה;

ומדרבי יוסי - שלשה למצוה,
לרבנן - שלשה לעכב;

והתניא:

רבי יוסי אומר:

אזוב,

תחילתו שנים ושיריו אחד - פסול,

ואינו כשר עד שיהא תחילתו שלשה ושיריו שנים! ?

איפוך,

לרבי יוסי - שלשה לעכב,

לרבנן - שלשה למצוה;

והתניא:

אזוב,

תחילתו שנים ושיריו אחד - כשר,

ואינו פסול עד שיהא תחילתו ר"ב ושיריו אחד.

שיריו אחד פסול?

יג: הא אמרת שיריו אחד כשר! ?

אלא אימא -

עד שתהא תחילתו ר"ב כשיריו אחד.

דרש מרימר:

הני איסורייתא דסורא מסככינן ר"ב בהו;

אף על גב דאגדן -

למנינא בעלמא הוא דאגדן.

אמר רבי אבא אמר שמואל: ר"ב

הני צריפי דאורבני,

כיון שהותרו ר"ב ראשי מעדנים שלהן - כשרין.

והא אגדי מתתאי! ?

אמר רב פפא:

דשרי להו.

רש"י

לאו אגודה היא ואין שירים כשרים אלא בשנים: איפוך. סברא דידן דאמרן לעיל קא סלקא דעתיה דנפרשה לרב חסדא הכי דלר' יוסי שלשה לעכב כדמפרש הכא בהדיא ומכלל דרבנן דשלשה דקאמרי~ למצוה ולא לעכב: והתניא. בניחותא: לרבנן לא גרסינן שאין זו לשון גמרא ומיהו על כרחך רבנן קאמרי לה דהא ר' יוסי שלשה לעכב שמעינן לה: אזוב שתחילתו שנים. כשר: ושיריו אחד. נמי כשר: ולא פסול. בתחילתו עד שיהא אחד וקס"ד דסיפא נמי הכי מיפרשא ואין שיריו פסולים עד שיהא אחד ולהכי פריך שיריו אחד סלקא דעתין ליפסול והא קתני כשר: אלא. אתחלתו קאי והכי קאמר אין תחילתו פסול עד שיהא הוא כשיעור שיריו דהיינו אחד אלמא לרבנן שלשה דקאמרינן לעיל למצוה דאי לעכב הא מני לא רבי יוסי ולא רבנן: איסורייתא דסורא. חבילי קנים שהיו עושין למכור בשוק ומוכרין אותם במנין: מסככינן בהן. ואין בהם משום גזרת אוצר דכל ימות השנה לפי שאין דרך להצניעם באגד: אלא למנינא בעלמא. אגדינהו עד שימכרו והלוקחן לייבשן מתיר אגדן הלכך המסכך בהן לשם סוכה אינו צריך להתיר אגדן: צריפי. כמין כוך עגול ככובע ונחבאים בתוכו צידי עופות: דאורבני. עשוי מענפי ערבות וגודלין אותו מתחתיו פיו רחב ולמעלה קושרין ראשי הנצרים בחבל קשר אחד כעין כלי מצודות שצדין דגים קטנים שעושין בגומא שקורין יונק'ש אבל אין בצריף שלשה וארבעה בתי אריגה כמו שיש למצוה: ראשי מעדנים. קשר העליון מעדנים כמו התקשר מעדנות כימה (אייב לח): מתתאי. לצד פיו הוא קלוע: דשרי להו. מתיר ראשי החוט שהוא קלוע בו ואינו צריך להפקיע הקליעה:

מררייתא דאגמא. חזרת של אגם: אזוב. כל היכא דכתיב אזוב דריש ליה הכי: ולא כל אזוב שיש לו שם לווי. הכא נמי מרור כתיב ולא מררתא דאגמא שהוא שם לווי: כל שנשתנה שמו קודם מתן תורה. שיש בו מכמה מינין וכל אחד שם לווי לו כמו אזוב כוחלית וקודם מתן תורה היה זה שמו ובאתה תורה והקפידה שכתוב בכמה מקומות אזוב ולא נכתב באחד מהן אחד משמות הללו ש"מ אסתם אזוב קפיד רחמנא: הני. מררייתא לא נשתנה שמו קודם מתן תורה וכשניתנה תורה לא היו קרויין אלא מרור סתם וכשהזכיר מרורים אף זה היה במשמע: לא שמיה אגד. לא לענין חבילה לסכך ולא לענין אגודת אזוב: שלשה קלחין. שרשין: ובהן שלשה גבעולין. גבעול לכל קלח גבעול הוא קנה האמצעי שהזרע בראשו קנבוס ופשתן: רבי יוסי אומר. לקמן מפרש פלוגתייהו: שיריו. אם נפל האחד לאחר זמן שיריו כשרים בשנים: גרדומיו. כשמזין בו פעמים הרבה מתוך שגבעוליו רכים משתברים וכל שהוא המשתיר באגודה כשר ובלבד שישתייר מכל אחד ואחד כל שהוא שתהא שם אגודתו קיימת: קא סלקא דעתיה. דהא דאמר רב חסדא שנים מחלוקת רבי יוסי ורבנן הכי מפרש פלוגתייהו והכי שמעינן לה דמדשיריו שנים לר' יוסי תחילתו נמי שנים דיעבד: למצוה. לכתחילה: ומדרבי יוסי. בעי שלש מיהא למצוה מכלל לרבנן דאמרי שלשה לעכב דאי אינהו נמי למצוה ולא לעכב מאי אתא רבי יוסי לאיפלוגי והיינו~ מחלוקת דקאמר רב חסדא דלרבי יוסי שמיה אגד ולרבנן לא שמיה אגד: אזוב שתחילתו שנים. פסול וכן אזוב שלשה ונפלו שנים מן האגודה ונשתיר אחד פסול: ואינו כשר כו'. כלומר אין תחילתו כשר אלא בשלשה דבציר מהכי